

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Minkä Valtion Tuomioistuin On Toimivaltainen?](#) > Netherlands

Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Alankomaat

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Alankomaiden siviiliprosessilaissa ei säädetä erityistuomioistuinta, kuten kauppaa- tai työtuomioistuinta. Alioikeudet ovat periaatteessa toimivaltaisia kaikissa siviilioikeudellisissa asioissa.

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun on otettava yhteyttä?

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa käsitellään kaikki siviiliasiat tiettyjä laissa määriteltyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Siviilituomioistuimissa käsitellään kahden osapuolen (luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön) väliset riidat. Jos riita-asia on toisena osapuolena hallinto (viranomaisen), toimivalta kuuluu hallintotuomioistuimelle. Alankomaiden oikeusjärjestelmän mukaan yksityisoikeuden alalla toimii kolmenlaisia tuomioistuimia: alioikeudet (*rechtbank*), ylioikeudet (*gerechtshof*) ja korkein oikeus (*Hoge Raad Nederlanden*).

Alankomaat on 1. huhtikuuta 2013 lähtien ollut jaettuna kymmeneen tuomiopiiriin: alioikeuksia on 11 ja lainkäyttöalueita neljä. Lisäksi on neljä ylioikeutta ja korkein oikeus.

Tuomioistuimet on jaettu organisaatioyksiköihin eli jaostoihin, jotka ovat kantonioikeuden, hallinto-oikeuden, siviilioikeuden ja rikosoikeuden jaostot. Asiat voidaan käsitellä joko yhden tuomarin kokoonpanossa tai täydessä kolmen tuomarin kokoonpanossa. Peruseriaatteena on, että kantonioikeuden alaan kuuluvat asiat, yksinkertaiset asiat ja kiireelliset asiat käsitellään yhden tuomarin kokoonpanossa. Myös perheoikeudellisten asioiden käsittelyyn riittää usein yksi tuomari. Esimerkiksi tietyt lapsia koskevat asiat käsitellään nuorisotuomioistuimissa yhden tuomarin kokoonpanossa. Lainopillisesti monimutkaiset tapaukset käsitellään täydessä kolmen tuomarin kokoonpanossa.

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistuimia (esim. käräjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Oikeuskäsittely alkaa yleensä alioikeudessa. Siellä käsitellään neljänlaisia asioita:

- siviilioikeudelliset asiat (kansalainen vastaan kansalainen)
- hallinto-oikeudelliset asiat (kansalainen vastaan viranomaisen)
- rikosoikeudelliset asiat (rikokset ja rikkomukset)
- kantonioikeudelliset asiat.

Muutoksenhakutuomioistuimet

Tuomioistuimen antamasta tuomiosta on mahdollista valittaa. Rikos- ja siviilioikeudellisissa asioissa valituksia käsittelevät neljä ylioikeutta. Hallinnollisissa asioissa valituksia käsittelevät aiheen mukaan seuraavat:

- ylioikeudet
- virkamies- ja sosiaaliturva-asioiden ylioikeus (*Centrale Raad van Beroep*)
- elinkeinoelämän muutoksenhakulautakunta (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*)
- korkein hallinto-oikeus (*Raad van State*) ja sen hallinto-oikeuden osasto (*afdeling bestuursrechtspraak*)).

Ylin tuomioistuin

Alankomaiden korkein oikeus on maassa ylintä tuomiovaltaa käyttävä elin siviili-, rikos- ja vero-oikeuden aloilla. Korkein oikeus voi kumota ylioikeuden antaman tuomion (nk. kassaatiomenettelyssä). Korkeimman oikeuden tehtävänä on myös valvoa oikeudenkäytön yhdenmukaisuutta ja oikeuden kehittymistä Alankomaissa.

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

Alankomaissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimia ovat alueelliset alioikeudet (*arrondissementsrechtbank*). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamasta tuomiosta on mahdollista valittaa ylioikeuteen. Alueellisen toimivallan perusteella määräytyy, mikä kymmenestä alioikeudesta on toimivaltainen (esim. Amsterdamin vai Leeuwardenin alioikeus). Kyse on siis asiaa käsittelevän tuomioistuimen maantieteellisestä toimivallasta.

Kansainvälisissä eli rajat ylittävissä tapauksissa alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin määräytyy Alankomaiden lain mukaan, jos asian on todettu kuuluvan Alankomaiden tuomiovalttaan, paitsi jos kansainvälistä toimivaltaa koskevassa säännössä nimetään myös alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin Bryssel I -asetuksen (neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla) 5 artiklan 1 tai 3 kohdan mukaisesti.

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuden pääsääntö

Pääsääntönä on, että haastehakemuksella ensimmäisessä oikeusasteessa vireille pantava menettely (*dagvaardingsprocedure*) käsitellään vastaajan kotipaikan tuomioistuimessa (siviiliprosessilain (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) 99 §). Jos vastaajan kotipaikka Alankomaissa ei ole tiedossa, asia käsitellään siellä, missä vastaaja tosiasiallisesti oleskelee (Alankomaissa).

Tuomiopiirin tuomioistuin, jossa kantonijaoston asia käsitellään, määräytyy toissijaisista istuntopaikoista ja tuomioistuimista 10. joulukuuta 2001 annetun asetuksen (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) liitteen mukaisesti (<http://www.overheid.nl/>).

Alioikeuksien alueellista toimivaltaa koskevia sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin.

Menettelyissä, jotka pannaan vireille jättämällä hakemus ensimmäisessä oikeusasteessa (*verzoekschriftprocedure*), toimivalta kuuluu pääsääntöisesti hakijan (tai yhden hakemuksessa nimetyn hakijan tai asianosaisen) kotipaikan tuomioistuimelle (siviiliprosessilain 262 §). Jos hakijan kotipaikka Alankomaissa ei ole tiedossa, asia käsitellään siellä, missä hakija tosiasiallisesti oleskelee (Alankomaissa). Jos hakemus liittyy haasteella vireille pantuun menettelyyn, toimivalta kuuluu viimeksi mainittua käsittelevälle tuomioistuimelle.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

Jäljempänä kohdissa 2.2.2.1, 2.2.2.2 ja 2.2.2.3 esiteltävät säännöt koskevat pääasiallisesti haastemenettelyjä.

Hakemusmenettelyissä, joissa toimivalta kuuluu yleensä hakijan kotipaikan tuomioistuimelle, sovelletaan eri sääntöjä silloin, kun hakemus koskee elatusavun muuttamista.

Jos puolisolle maksettavaan elatusapuun oikeutettu hakee elatusapuun muutosta, hakemus on jätettävä elatusvelvollisen kotipaikan tuomioistuimeen. Jos taas elatusvelvollinen hakee muutosta, hakemus on toimitettava elatusapuun oikeutetun henkilön kotipaikan tuomioistuimeen.

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Alankomaiden prosessioikeuteen sisältyy haastemenettelyn osalta säännöksiä, joiden nojalla toimivalta on pääsäännön mukaisen tuomioistuimen lisäksi toisella tuomioistuimella (vastaajan kotipaikan tai tosiasiallisen oleskelupaikan tuomioistuimella). Kyseessä on tällöin vaihtoehtoinen toimivalta. Kantaja voi valita joko pääsäännön mukaisen tuomioistuimen tai vaihtoehtoisen tuomioistuimen. Vaihtoehtoisesta toimivallasta puhuttaessa on jäljempänä käytetty sanaa ”myös”.

Haastehakemuksella vireille pantuja menettelyjä koskevat seuraavat säännöt:

- Työsuhdeasiat

Työsuhdeasioissa myös työn tavanomaisen suorituspaikan tuomioistuin on toimivaltainen (siviiliprosessilain 100 §).

- Kuluttaja-asiat

Kuluttaja-asioissa myös kuluttajan kotipaikan (tai jos se ei ole tiedossa, tosiasiallisen oleskelupaikan) tuomioistuin on toimivaltainen (siviiliprosessilain 101 §).

- Sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevat asiat

Sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevissa asioissa myös sen paikan tuomioistuin, jossa vahinko on tapahtunut, on toimivaltainen (siviiliprosessilain 102 §).

- Kiinteää omaisuutta koskevat asiat

Kiinteää omaisuutta koskevissa asioissa myös tuomioistuin, jonka lainkäyttöalueella omaisuus tai suurin osa siitä sijaitsee, on toimivaltainen (siviiliprosessilain 103 §). Asuin- tai liiketilojen vuokraamiseen liittyvissä asioissa kantonioikeudella, jonka lainkäyttöalueella vuokrattava omaisuus tai suurin osa siitä sijaitsee, on yksinomainen toimivalta.

- Perintöasiat

Perintöasioissa myös perittävän henkilön viimeisen kotipaikan tuomioistuin on toimivaltainen (siviiliprosessilain 104 §).

- Oikeushenkilöihin liittyvät asiat

Oikeushenkilöihin liittyvissä asioissa (esim. oikeushenkilön purkaminen, oikeushenkilön tekemän päätöksen pätevyys tai johtajien tai osakkaiden oikeudet ja velvollisuudet) myös oikeushenkilön tai yrityksen koti- tai toimipaikan tuomioistuin on toimivaltainen.

- Konkurssiin, akordiin ja velkasaneeraukseen liittyvät asiat

Asioissa, jotka liittyvät luonnollisen henkilön konkurssia, akordia tai velkasaneerausta koskevien säännösten soveltamiseen, myös tuomioistuin, jossa valvova tuomari työskentelee, tai jos valvovaa tuomaria ei ole nimetty, tuomioistuin, jossa akordista on sovittu, on toimivaltainen (siviiliprosessilain 106 §). Konkurssilaissa (*Faillissementswet*) on myös erityisiä toimivaltasääntöjä, ja ne menevät siviiliprosessilakiin perustuvien toimivaltasääntöjen edelle.

- Oikeuspaikan valinta

Osapuolet nimeävät joskus keskinäisellä sopimuksella muun tuomioistuimen kuin sen, joka on säännösten mukaan toimivaltainen (siviiliprosessilain 108 §:n 1 momentti). Tähän valinnanvapauteen sovelletaan poikkeuksia (siviiliprosessilain 108 §:n 2 momentti) kuluttaja-asioissa sekä vuokra- ja työsopimusten alalla. Tällaisissa tapauksissa tuomioistuin selvittää, onko oikeuspaikan valinnasta olemassa pätevää lauseketta (siviiliprosessilain 110 §).

- Kantajan kotipaikka

Jos edellä esitettyjen, alueellista toimivaltaa koskevien säännösten nojalla ei voida nimetä toimivaltaista

tuomioistuinta Alankomaissa, kantajan kotipaikan tuomioistuin voidaan siviiliprosessilain 109 §:n nojalla poikkeuksellisesti todeta toimivaltaiseksi. Tällainen tilanne voi tulla eteen, kun työntekijä haluaa haastaa ulkomaisen työnantajansa Alankomaissa, mutta työtä ei suoriteta missään tietyssä paikassa vaan eri puolilla maata. Jos toimivaltaista tuomioistuinta ei voida nimetä tälläkään tavalla, asia käsitellään Haagin alioikeudessa.

Avioerojen osalta todettakoon seuraavaa:

Avioeroa käsittelevän tuomioistuimen alueellisesta toimivallasta säädetään siviiliprosessilain 262 §:ssä. Pääsäännön mukaan toimivalta kuuluu hakijan (tai yhden hakemuksessa nimetyn hakijan tai asianosaisen) kotipaikan tuomioistuimelle, ja jos henkilöllä ei ole tiedossa olevaa kotipaikkaa Alankomaissa, sen paikan tuomioistuimelle, jossa hän tosiasiallisesti oleskelee (Alankomaissa).

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Alankomaiden prosessilaissa on joitakin erityisiä toimivaltasääntöjä, jotka poikkeavat pääsäännöstä. Erityissääntöjen soveltaminen on pakollista. Seuraavissa erityistapauksissa on valittava muu kuin vastaajan kotipaikan tuomioistuin.

- Alaikäiset

Alaikäisiin liittyvissä asioissa toimivalta on tuomioistuimella, jonka lainkäyttöalueella alaikäisen kotipaikka Alankomaissa sijaitsee, ja jos se ei ole tiedossa, tuomioistuimella, jonka lainkäyttöalueella alaikäinen tosiasiallisesti oleskelee (siviiliprosessilain 265 §).

Kyseessä ei ole vaihtoehtoista toimivaltaa koskeva sääntö vaan erityissääntö, joka korvaa pääsäännön. Toimivalta ei kuulu hakijan koti- tai oleskelupaikan tuomioistuimelle (pääsääntö hakemusmenettelyssä) vaan sen paikan tuomioistuimelle, jonka lainkäyttöalueella alaikäisen kotipaikka sijaitsee, tai jos hänellä ei ole kotipaikkaa Alankomaissa, jonka alueella alaikäinen tosiasiallisesti oleskelee. Jos tuomioistuinta ei voida nimetä tällä säännöllä, asia käsitellään Haagin alioikeudessa.

- Väestörekisteri

Väestörekisteritietojen tai rekisteröitävien tai jo rekisteröityjen todistusten täydentämiseen, rekisteröintiin, peruuttamiseen tai muuttamiseen liittyvissä asioissa toimivalta on tuomioistuimella, jonka lainkäyttöalueella todistus on rekisteröity tai pitää rekisteröidä (siviiliprosessilain 263 §). Haagin väestörekisteriin rekisteröitäviin tai jo rekisteröityihin todistuksiin liittyvissä asioissa toimivalta kuuluu siviililain (*Burgerlijk Wetboek*) niteen 1 mukaan Haagin alioikeudelle.

- Rakennetun tontin vuokraus

Rakennetun tontin tai sen osan vuokraukseen liittyvissä asioissa toimivalta kuuluu tuomioistuimelle, jonka lainkäyttöalueella tontti sijaitsee (siviiliprosessilain 264 §).

- Täysi-ikäisen henkilön edunvalvonta ja omaisuudenhoito

Täysi-ikäisen henkilön edunvalvontaan ja omaisuudenhoitoon liittyvissä asioissa toimivalta kuuluu sen paikan tuomioistuimelle, jonka alueella edunvalvonnan tai omaisuudenhoidon kohteena olevan henkilön kotipaikka sijaitsee, tai jos kotipaikkaa ei ole Alankomaissa, jonka alueella hän tosiasiallisesti oleskelee (siviiliprosessilain 266 §).

- Poissaolevat tai kadonneet henkilöt; kuolleeksi julistaminen (siviiliprosessilain 267 §)

Perintöasioissa toimivalta on perittävän henkilön viimeisen kotipaikan tuomioistuimella (siviiliprosessilain 268 §:n 1 momentti).

Poissaoleviin tai kadonneisiin henkilöihin liittyvissä asioissa toimivalta kuuluu poissaolevan tai kadonneen henkilön viimeisen kotipaikan tuomioistuimelle. Kuolleeksi julistamisessa Haagin alioikeus on toimivaltainen (siviiliprosessilain 269 §). Kyseinen siviiliprosessilain pykälä toimii siis eräänlaisena turvaverkkona.

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Siviiliprosessilain 108 §:n mukaan osapuolet voivat valita oikeuspaikan kirjallisella sopimuksella. Oikeuspaikan

valinta on mahdollista vain silloin, kun osapuolet voivat vapaasti määritellä oikeudelliset suhteensa. Oikeuspaikkaa ei siis voi valita oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvissä asioissa, mutta sen voi valita esimerkiksi tietyissä perheoikeudellisissa asioissa sekä konkurssiin tai akordiin liittyvissä asioissa. Alioikeuden kantonijaoston asioissa oikeuspaikan valintamahdollisuutta on rajoitettu. Esimerkiksi asioissa, joissa vaatimuksen arvo on enintään 25 000 euroa (vaatimuksen luonteesta riippumatta), oikeuspaikkaa ei voi valita.

Oikeuspaikan valinnan perusteella toimivaltaisella tuomioistuimella on periaatteessa yksinomainen toimivalta. Osapuolet voivat kuitenkin nimenomaisesti sopia, ettei toimivalta oli yksinomainen.

Avioeroasioissa (avioero, asumusero, rekisteröidyn parisuhteen purkaminen ja asumuseroa seuraavaa avioliiton purkaminen) sovelletaan siviiliprosessilain 270 §:n 2 momentissa säädettyä erityissääntöä. Sen mukaan tuomioistuin, jolla ei ole alueellista toimivaltaa, siirtää asian yleensä alueellisesti toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Siviiliprosessilain 270 §:n 2 momentin nojalla näin toimitaan avioeroasioissa vain, jos vastaaja (puoliso, jota vastaan kanne on nostettu) kiistää tuomioistuimen toimivallan. Tuomioistuin voidaan valita hiljaisesti, jos kaikki haastetut osapuolet saapuvat oikeuteen eikä kukaan vetoa toimivallan puuttumiseen tai jos toinen puoliso ei saavu oikeuteen.

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Alankomaiden prosessioikeudessa ei säädetä erityistuomioistuimista.

■ Päivitetty viimeksi: 10/05/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.